אור דוד

מוקדש לע"נ הבה"ח **דוד** צברדלינג ז"ל בן שלמה זלמן ושושנה נעמי

מס' גיליון	יציאת שבת			כניסת שבת			פרשה
15	חיפה	בני ברק	ירושלים	חיפה	בני ברק	ירושלים	בראשית
	18:54	18:55	18:54	17:52	18:00	17:43	

שולחן ערוך - סימן קיד - דין הזכרת הרוח וגשם וטל (סעיף ג-ה)

- ג. אָם אָמַר מַשִּׁיב הָרוּחַ בִּימוֹת הַחַמָּה, אוֹ לֹא אָמָרוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, אֵין מַחָזִירִין אוֹתוֹ; וְכֵן בְּשַלֹּ, אַם הִזְּכִּירוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, אוֹ לֹא הָזְכִירוֹ בִּימוֹת הַחַמָּה, אֵין מַחָזִירִין אוֹתוֹ. הגה: וְאָנוּ בְּנֵי אֵשְׁכְּנֵז לֹא מַזְכִּירִין טַל, לֹא בִּימוֹת הַחַמָּה וְלֹא בִּימוֹת הַגָּשָׁמִים, רַק אוֹ לֹא הַזְכִירוֹ בְּתְפָלֶת מוּסְף יוֹם טוֹב אוֹמְרִים בִּימוֹת הַחַמָּה וְרֵב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים וְכוֹ'. (טוּר) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁשְּׁלִיחַ צָבּוּר פּוֹסֵק לְהַזְכִּיר בִּתְפָלַת מוּסְף יוֹם טוֹב הָראשׁוֹן שֶׁל פָּסָח, אֲבָל הַקְּהָל מִזְכִּירִין וְאֵיִנִן פּוֹסְקִין עַד מִנְחָה, שֶּשֶּמְעוּ כְּבַר מִשְּלִיחַ צָבּוּר שֶׁפָּסָק בִּתְפָלַת הַמּוֹסְף, וְכֵן נוֹהָגִין.
- ָּד. אָם אָמַר מוֹרִיד הַגָּשֶׁם בִּימוֹת הַחַמָּה, מַחֲזִירִין אוֹתוֹ וְחוֹזֵר לְראֹשׁ הַבְּרָכָה; וְאָם סְיֵּם הַבְּרָכָה, חוֹזֵר לְראֹשׁ הַתְּפָלָּה. וַאֲפְלּוּ בְּמְקוֹם שֶׁצְרִיכִים גָּשֶׁם בִּימוֹת הַחַמָּה, אָם הִזְכִּיר גָּשֶׁם בִּמְקוֹם טַל, מַחֲזִירִין אוֹתוֹ. וְכֵן אִם הִזְכִּיר גָּשֶׁם וְטַל נָמֵי מַחֲזִירִין אוֹתוֹ (בֵּית וִ יוֹסֵף בָּשֶׁם הַרַמִבָּ"ם וָהַרֹא"שׁ וִהַטוּר).
- ָה. בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, אָם לֹא אָמַר מוֹרִיד הַגָּשֶׁם, מַחֲזִירִין אוֹתוֹ; וְהָנֵי מִלֵּי שֶׁלֹא הִזְכִּיר טַל, אֲבָל אָם הִזְכִּיר טַל, אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ.

מר"ן **בן איש חי** – פרשת וזאת הברכה שנה ראשונה.

- **א.** הקידוש בין ביום בין בלילה אינו אלא במקום סעודה ממש, שנאמר: "וקראת לשבת ענג", ודרשו רז"ל: במקום עונג סעודת שבת, שם תהיה קריאת הקידוש. ועל כן לא מבעיא שאם קידש ולא סעד אחריו, שלא יצא י"ח קידוש, אלא גם אם קידש בבית זה ואכל בבית אחר, בין שהיה דעתו לאכול בבית שקידש בו ואח"כ נמלך לאכול בבית זה ואכל בבית אחר לא יצא י"ח, וצריך לחזור ולקדש קודם שיאכל בבית האחר. ויש אומרים, שאם בשעת אכילתו בבית האחר יכול לראות משם מקום שקידש בו אפילו דרך חלון ואפילו מקצתו בלבד חשיבי שתי מקומות אלו כמקום אחד לעניין קידוש ואין צריך לחזור ולקדש; ואין לסמוך לכתחילה על סברה זו, לכן יזהר שלא יביא עצמו לידי כך. ובשעת הדחק שהוצרך לכך בהכרח ואינו יכול לקדש בבית האחר, יש לסמוך על סברת המקלים ברואה את מקומו אפילו מבית לבית.
 - ב. שני חדרים בבית אחד, וקידש בחדר זה ואוכל בחדר השני, או שקידש בארעא ואוכל באגרא אם לא היה דעתו לכך ואינו רואה את מקומו, לא יצא י"ח קידוש. ואם היה דעתו לכך, אע"פ שאינו רואה את מקומו אין צריך לחזור ולקדש כיון שהיה בבית אחד; מיהו, עם כל זה, לכתחילה לא יעשה כן. ואם מוכרח לאכול במקום השני, יזהר לאכול במקום שקידש בו כזית, ואח"כ יאכל במקום השני. ופה עירנו בגדאד שכיח דבר זה אצל הנשים, שאין דרכם לאכול על השולחן עם האנשים אע"פ שאין שם אורחים זרים, אלא דרכם לשמוע קדוש בחדר השולחן מן בעה"ב, ואח"כ הולכים לחדר אחר ואוכלין. ואם היו רואים בחדר את מקום הקידוש, ואפילו מקצתו − החרשנו; אך דא עקא, שאינו נראה מקום הקידוש כלל. וזה ימצא על הרוב בבתים הגדולים של העשירים; על כן יזהרו לאכול כזית במקום הקידוש וילכו לחדר אחר לאכול שם.
- **ג.** אפילו בחדר אחד, אם קידש בזוית זו על דעת לאכול שם, ונמלך לאכול בזוית שניה, לא יעשה כן לכתחילה, אע"ג דמר"ן ז"ל פסק כהרמב"ם והרא"ש ז"ל דשרי, עכ"ז הרי"ף ז"ל ודעמיה חולקין. וכתבו האחרונים ז"ל דגם מר"ן ז"ל יודה דלכתחילה לא אריך למעבד הכי; לכן, גם בזה יעשה כך, לאכול כזית תחילה בזוית שקידש בה ואח"כ יפנה לזוית אחרת.
- **T.** צריך לאכול במקום הקידוש לאלתר; ואם לא אכל עד לאחר זמן, לא יצא י"ח; אבל אם בדעתו היה לאכול מיד, ורק אירע לו אונס ונתעכב לאחר זמן, הרי זה יצא י"ח. מיהו, יש חולקים גם על זה וסבירא להו - אפילו אם היה בדעתו תחילה לאכול אחר זמן, אפילו אחר שעה ושתים, ואפילו אחר שיעור עיכול, נמי יצא בדיעבד; וכיון דקי"ל סב"ל, לכן בכל גוונא לא יחזור ויקדש; מיהו, אם אירע זה בקידוש הלילה, אז קודם שיברך "המוציא" יהרהר ברכת הקידוש, או יאמר אותה בפיו בלא שם ומלכות; ואם הוא ביום, יכוון בברכת "המוציא" למצות קידוש כאדם שמקדש על הפת, ויאמר פסוקים של קידוש היום קודם נט"י.
- ה. יכול אדם לקדש לאחרים אע"פ שאינו אוכל עימהם, ואין בזה חשש משום "קידוש שלא במקום סעודה", כיון דלהשומעים היוצאים י"ח הוא מקום סעודה; ומיהו, כל היכא שהמקדש אינו אוכל, דהוא עצמו אינו יוצא י"ח קידוש, או שכבר קידש לעצמו במקום סעודתו ואינו מקדש פה אלא לצורך אחרים דווקא, ה"ז לא יקדש לאחרים לכתחילה, אא"כ הם אינם יודעים לברך ברכת הקידוש, אך ברכת "בורא פרי הגפן" יודעים לברך נסתפק הרב "חסד ואם אלו האחרים שמקדש להם אינם יודעים לברך ברכת הקידוש, אך ברכת "בורא פרי הגפן" יודעים לברך נסתפק הרב "חסד לאלפים" ז"ל אם יכול לברך להם גם "בפה"ג"; וכתב דמסתברא אחד אומר כל הקידוש, לכן יותר טוב שישתה שם רביעית; יע"ש. וכתבתי בס"ד בסה"ק "מקבצאל": אם כבר קידש בביתו ואכל ובא לקדש לאלו די לו שיטעם מן היין; ואם לא קידש עדיין אסור לו לטעום מזה היין, כיון שאינו אוכל שם וכאשר נכתוב לקמן. ואם ישתה רביעית כמ"ש הרב "חס"ל", ה"ז שנוי במחלוקת כאשר נכתוב לקמן; מיהו, לקמן נבאר שיש לסמוך על סברת המתירין לשתות רביעית לעת הצורך; ולפי זה בנידון דידן נמי חשיב צורך, ושפיר הורה הרב ז"ל לברך "בפה"ג" ג"כ ולשתות רביעית. וכל זה הוא, אם כשהולך לביתו לקדש ולאכול, שם נמצאים בניו ובני ביתו שהוא מוציא אותם י"ח קידוש עמו, אך אם בביתו לא יש אדם אחר שיוציאו י"ח קידוש, אלא שם מקדש לעצמו בלבד, הנה בזה חוזר ונתקל בסלע המחלוקת, כיון דיש סוברים אם קידש במקום אחר ושתה רביעית יין, יצא י"ח "קידוש במקום סעודה", ועל כן, אדם כזה שהוא מקדש אח"כ בביתו לעצמו בלבד לא יכניס עצמו בדבר זה לקדש לאחרים תחילה על סמך שישתה רביעית, ואח"כ ילך לביתו ויקדש אפילו לעצמו בלבד, כיון דאינו מברך אלא רק "בפה"ג."

בָּרֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֵת הַשָּׁמַיִם, וְאֵת הָאָרֶץ (א א): בילקוט (רמז ב) למה התחילה התורה בבי"ת שהוא לשון ברכה. ויש להקשות הלא קרא כתיב (תהלים קיט קס) ראש דברך אמת, ואם כן יותר היה ראוי להתחיל באות אל"ף שהוא לשון אמת. ואף שאכן כשנתבונן נמצא שסופי תיבות של בראשית ברא אלקים את, היינו אמת, ורמזה תורה כאן את ענין האמת, מכל מקום עדיין קשה כי לכאורה היה מן הראוי שאות הראשונה של התורה אל"ף כדי לקיים בדקדוק את ענין ראש דברך אמת, וצריך טעם להבין מדוע התחיל באות בי"ת מלשון ברכות ולא באות אל"ף מלשון אמת. וי"ל עפ"י מה שאמרו במדרש (ויק"ר טו ז) אבן שלמה וצדק יהיה לך, אם עשית כן יהיה לך מה לישא ומה ליתן, מה ליקח ומה למכור, שהברכות מברכות את בעליהן, וכן להיפך הקללות מקללות את בעליהן וכו' עיי"ש. ומשמע מדברי המדרש שאם יתנהג האדם בצדק ואמת תהיה לו הברכה, ואם לאו ח"ו יהיה לו קללה. ולפי"ז יש לומר שאכן התחילה תורה בראש דבריה בענין האמת, ודוקא משום כך נכתב בתחילה אות בי"ת מלשון ברכה שהברכה אינה ניתנת אלא למי שדובר אמת בלבבו, ובדוקא נרמז האמת באופן זה, בכדי ללמד אותנו את התועלת שיהיה לנו ע"י דבר אמת.

שמעון, שאמר כך, אשר ברא היא מלת סתומה שמורה, שהמפתח סוגר ואינו פותח. ובעוד שהמפתח סוגר במלה ברא, לא היה העולם. ולא נתקיים, ותהו היה מחפה על הכל. וכשתהו וה שלם, לא היה העולם. ולא נתקיים.

מו) אימתי ההוא מפתחא וכו': ומתי פתח מפתח ההוא את השערים. והוכן לשמוש ולעשות תולדות. הוא כשבא אברהם, שה"ם חסד, שכתוב, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. ולמדנו, אל תקרא בהבראם, אלא נשמות הצדיקים. באברהם. ואז, מה שהיה סתום הכל במלת ברא, כנ"ל, חזרו האותיות, שהם הכלים, ונפתחו לשמוע, ויצא העמוד העושה תולדות, אבר יסוד קדוש, שהעולם עומד עליו. כי ברא הוא אוחיות אבר.

ביאור הדברים. ששואל. אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין, ואזרמן לשמושא, ולמעכר תולדין ויש בשאלה הזו ג' דברים: א) פתח תרעין, והוא ענין ירידת ה"ת מנקבי חכמה. וכד אתא אכרחם, שהוא אור החסד עינים לפה. שאז נפתחו מ"ם שערים במוחין

מה) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, ודאי דחכמה כנ"ל. ב) ואזרמן לשמושא, והוא המושפע בז"א. הנה אז נפתחו השערים בשפעו כך הוא. ושמעתי ממאור הקדוש שהוא רבי ענין התלבשות החכמה באור חסדים שמטרם החכמה. כי ה"ת ירדה מעינים לפה וישסו"ת להתלבשות אור החכמה באור דחסדים נתחברו עם או"א למדרגה אחת ונמשכו לא יוכלו האח"פ לקבל המוחין דחכמה. אע"פ לישסו"ת ג"ר דאורות. שהן אור החכמה. וכיון שכבר נתחברו בגו"ע למדרגה אחת. (כמ"ש שכבר היה לו לז"א אור חסדים מבחינת קעיל אות ט"ו), כי בלי לבוש החסדים עוד אברהם, הנה נתלבשו אור הכמה באור חסדים. ו מ"י לא נהיר באלה, ואל"ה עוד סתים בשמא. ואו נתחברו אתוון אל"ה במ"י ונשלם ע"ש. ונכחן שעוד המוחין לא אודמנו לשמושא שמא אלהים, והמוחין נתלבשו בו"א. וו"ש בתחתון. ג) ולמעבר תולדין, שפירושו הוא הולדת נשמות. כי אחר שהו"א מקבל המוחין האלו בשלימות הוא מזדווג בנוקבא ומוליד ונתלבשו בו"א ונפק עמודא דעכד תולדין, ו

> כלא סתים במלת ברא אתהדרו אתוון שהם זו"ן ולא היה לזו"ן אז. לא חסדים ולא אח"כ.

כד אתא אברהם וכר אתהדרון אתוון לשמושא שנמשכו מוחין דחכמה תוך החסדים כי אז ירדה ה״ת מנקבי עינים דו״א לפה שלו. והשיג גם הוא בינה וו"א ונוקבא שהיו ומשיב כד אתא אברהם ובר מה דהוה חסרים לו. שהם נקראים אצלו נה"י חדשים. עם יסוד דגדלות הנקרא אכר יסודא קדישא, לשמושא, אברהם היס חסד דויא דגדלות דעלמא קיימא עליה, כי דרך אבר זה הוא שאו נעשה החסד חכמה. כמ"ש בזוהר (שמות משפיע לנוקבא. הנק' עלמא תתאה. ומוליד אות רמ"ט) ומטרם שבא אברהם היה הכל נשמות הצדיקים. וזהו בדרך כלל. אכל איך סתים במלת כרא, ושלטא תוהו על עלמא הוא הסדר של המשכת המוחין בפרטות. מבאר ו

'**אביעה חידות מני קדם"** חידון לפרשת "יהושע" (יהושע פרקים א-ו,א) חיבורו של הבח"ה דוד צברדלינג ז"ל.

- את מה נשאו הכהנים,
- כשבתוך הירדן היו עומדים.
 - כאן באו שני המרגלים,
 - שיהושע שלוז מן השטים.
- איפה היו ערוכות הפשתים,

ששם הווביאה רווב את המרגלים.

לאן אבורה רוזב לבורגלים, שאליהם ללכת לשלשה ימים.

כאן יצאו הרודפים,

לנסות להשיג את הבורגלים.

בה ציוה ה' את יהושע, שיעסוק בספר יומם וכיי

שבת שלום

הפתרונות יפורסמו בגליון הבא לפתרונות ותגובות:

or.david.way@gmail.com פתרונות לפרשת האזינו: אוני העם, ברכה, גדולים, דויד, וַיַּבְדִּילוּי